

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa E. P.
przeciwko Towarzystwu Ubezpieczeń na Życie (...) Spółce Akcyjnej w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 16 kwietnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 5.400,- (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka E. P. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 16 kwietnia 2019 r., w części uwzględniającej apelację pozwanego Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie (...) S.A. z siedzibą w W. poprzez obniżenie kwoty wykupu z 325 919 zł do 121 158,35 zł z tytułu w związku z rozwiązaniem umowy ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.

Sąd Najwyższy, oceniając - na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. - skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyte umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub oczywista zasadność skargi kasacyjnej i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli zachodzi przynajmniej jedna z nich.

Wniosek o przyjęcie skargi pozwany oparł na przyczynie oznaczonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistej zasadności skargi. Dla skutecznego jej powołania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego mającej charakter jednoznaczny, widoczny *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Musi być oczywiste, naruszenie prawa, zauważalne bez głębszej, które przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi. Skarżący powinien przywołać przepisy prawa, którym - jego zdaniem - Sąd drugiej instancji uchybił i przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do oczywistości ich naruszenia. Przyczyna ta nie może powtarzać ani odwoływać się do uzasadnienia podstaw kasacyjnych. Kognicja Sądu Najwyższego w tzw. postępowaniu przedsądowym jest bowiem ograniczona i nie może wkraczać w zakres rozpoznania sprawy, zastrzeżonej dla innego składu i etapu merytorycznego badania zasadności powołanych podstaw skargi kasacyjnej.

W przedstawionej skardze kasacyjnej powódka wywodzi, jej zdaniem oczywistą zasadność, twierdzeniem o naruszeniu art. 353¹ w zw. z art. 58 § 1 i art. 805 § 1 k.c. poprzez brak przyjęcia, że umowa zawarta pomiędzy stronami jest sprzeczna z naturą stosunku ubezpieczenia, którego elementem konstytutywnym

jest udzielenie ubezpieczonemu przez ubezpieczyciela ochrony ubezpieczeniowej, art. 829 § 2 k.c. na skutek przyjęcia, że w sprawie nie było konieczne wskazanie sumy ubezpieczenia wyrażonej w postaci konkretnej kwoty oraz art. 5 ust. 1, ust. 3 pkt 2 i ust. 4 w zw. z art. 2 pkt 8 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 76 Konstytucji RP poprzez ustalenie, że na tle jako konsumentka nie została wprowadzona w błąd przez przedsiębiorcę wobec możliwości zapoznania się z treścią umowy oraz potwierdzenia podpisanym oświadczeniem zaznajomienia się z warunkami umowy i związanym z nią ryzykiem. Powódka zarzuca także rażące naruszenie art. 378 § 1 w zw. z art. 233 § 1 k.p.c., ponieważ Sąd odwoławczy poczynił odmienne ustalenia faktyczne niż Sąd pierwszej instancji.

Po pierwsze podkreślić należy, że w znaczącej części motywacja wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wprost odwołuje się do kolejnych oznaczonych numeracją zarzutów podniesionych w ramach podstaw kasacyjnych i dosłownie powiela ich uzasadnienie. Taki sposób argumentacji jest niedopuszczalny, gdyż w istocie wymusza przedwczesną ocenę podstaw skargi przez Sąd Najwyższy w składzie jednoosobowym, którego kognicja tego nie obejmuje. Po drugie - twierdzenia o oczywistej zasadności skargi tylko pozornie dotyczą wadliwej wykładni wskazanych przepisów prawa. W istocie zaś opierają się na kwestionowaniu ustaleń i ocen stanowiących podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji, w tym treści umowy w części dotyczącej dostatecznie precyzyjnego sformułowania zakresu ryzyka i sposobu obliczenia minimalnej sumy ubezpieczenia. Należą do nich także oznaczenie wzorca konsumenta uwzględniającego szczególne cechy powódki (kwalifikacje osobiste i zawodowe, wieloletnie doświadczenie w operacjach na rynku finansowym) oraz stwierdzenie, że mogła ona poznać i samodzielnie oszacować zarówno ryzyko jak i korzyści, zwłaszcza wynikające z zawarcia umowy długoterminowej (15 lat). Powódka uiszczała raty składek przez okres czterech lat. Okoliczności te, jak trafnie wskazał Sąd, wskazują na świadomość powódki, fakt i wolę wykonywania umowy dla osiągnięcia tezauryzacyjnego celu. Kwestionowanie ustaleń i dowodów, na których je oparto, polemika także o charakterze pośrednim są w postępowaniu kasacyjnym niedopuszczalne (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Po trzecie - w postępowaniu

kasacyjnym nie jest możliwe poszerzanie przedmiotowego zakresu rozpoznania. Do tego zmierza skarżąca wnioskując o poddanie kontroli umowy w zakresie wykraczającym poza reformatoryjne rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego. Po czwarte - brak podstaw do przyjęcia oczywistego naruszenia przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji postanowień umowy jako klauzul niedozwolonych. Przypomnieć należy, że Sąd drugiej instancji szeroko odniósł się do kwestii abuzywności, a dzieląc pogląd o nieważności umowy jedynie w części dotyczącej wartości wykupu w wyniku określenia nieprawidłowej wysokości opłaty likwidacyjnej dokonał prawidłowej wykładni przepisów i brak podstaw do ich zastosowania co do innych postanowień umowy. Oznacza to, że nie zostało wykazane oczywiste naruszenie prawa w zakresie uwzględniającym apelację strony pozwanej.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

jw